

๑๘

การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่มากำหนดการรับรู้ของตนเอง
และผู้บริหารโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร

นางศรียา เพ็ชรแก้ว

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน ภาควิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-637-838-4

ลิขสิทธิ์บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

SELF - DEVELOPMENT ON LEARNING AND TEACHING OF ADULT SCHOOL
TEACHERS AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND ADMINISTRATORS AT THE LOWER
SECONDARY EDUCATION LEVEL, BANGKOK METROPOLIS

Mrs. SIRAYA PETKAW

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Non-Formal Education

Department of Non-Formal Education

Graduate School

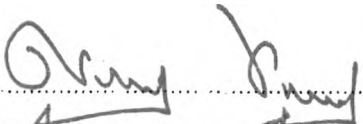
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

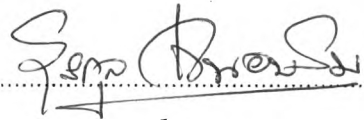
ISBN 974-637-838-4

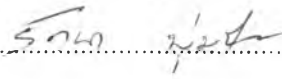
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่
ตามการรับรู้ของตนเอง และผู้บริหารโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
กรุงเทพมหานคร
โดย นางศรียา เพ็ชรแก้ว
ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
อาจารย์ที่ปรึกษา ศาสตราจารย์ ดร. รัตนา พุ่มไพศาล
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. สมบัติ สุวรรณพิทักษ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

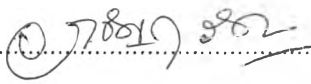
.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

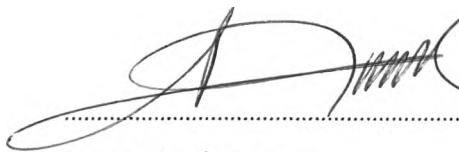
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ดร. สมบัติ สุวรรณพิทักษ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

.....กรรมการ
(นายเรวัฒน์ สุธรรม)

ศิริยา เพ็ชรแก้ว : การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหาร ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร (SELF DEVELOPMENT ON LEARNING AND TEACHING OF ADULT SCHOOL TEACHERS AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND ADMINISTRATORS AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL, BANGKOK METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร. รัตนา พุ่มไพศาล, อ.ที่ปรึกษาร่วม ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์, 116 หน้า. ISBN 974-637-838-4

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของตนเอง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพสมรสและประสบการณ์ทำงานต่างกัน และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ตามการรับรู้ของตนเองและผู้บริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น กรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านสื่อ ด้านการวัดผลและประเมินผล

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วยผู้บริหาร 41 คน ครูผู้สอนจำนวน 286 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 327 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าและวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าทีและการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

1. ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ตามการรับรู้ของตนเอง มีการพัฒนาตนเองอยู่ระดับปานกลางทุกด้าน และเมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนโรงเรียนผู้ใหญ่ตามการรับรู้ของตนเอง ตามตัวแปร เพศ อายุ สถานภาพสมรส และประสบการณ์ทำงาน ปรากฏว่าในภาพรวมในเกือบทุกตัวแปรครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองตามการรับรู้ของตนเองไม่แตกต่างกันยกเว้นตัวแปร ด้านประสบการณ์ในการทำงาน ครูผู้สอนมีการพัฒนาตนเองตามการรับรู้ของตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

2. เมื่อเปรียบเทียบการพัฒนาตนเองด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ตามการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหาร ในด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านสื่อ ด้านการวัดผลและประเมินผล ปรากฏว่าการพัฒนาตนเองของครู โรงเรียนผู้ใหญ่ตามการรับรู้ ของครูผู้สอนและผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านสื่อ การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ตามการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหารแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ภาควิชา การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติต ศิริยา เพ็ชรแก้ว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ศิริยา เพ็ชรแก้ว
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ศิริยา เพ็ชรแก้ว

C 842144 : MAJOR NON-FORMAL EDUCATION

KEY WORD : SELF DEVELOPMENT/ LEARNING AND TEACHING OF ADULT/ SCHOOL TEACHERS

SIRAYA PETKAW : SELF DEVELOPMENT ON LEARNING AND TEACHING OF ADULT SCHOOL TEACHERS AS PERCEIVED BY THEMSELVES AND ADMINISTRATORS AT THE LOWER SECONDARY EDUCATION LEVEL, BAKGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSIST. PROF. DR. RATANA PUMPAISAN. Ed.D., THESIS CO-ADVISOR : DR. SOMBAT SUWANNAPITAK, Ed.D. 116 pp. ISBN 974-637-8384

The purpose of this research was to study the self-development on learning and teaching of adult schools teachers at the lower secondary level, Bangkok Metropolis with different gender, age, marital status and working experience, as perceived by themselves and administrators.

The samples of this study consisted of 41 administrators and 286 instructors. The total number was 327. The data were collected by using the questionnaire with rating scales and were analysed by using the percentages, means, standard deviations, t-test, one-way analysis of variance and Secheffe multiple comparison method.

The major findings of this study were as follows :

1. The self-development on learning and teaching of adult school teachers of all aspects as perceived by themselves were found at the moderate level. There were no statistically significant differences among different gender, age and marital status among the samples. However, there was a statistically significant difference between different working experience among the samples at the .01 level.

2. There was no statistically significant difference of the self-development on learning and teaching as perceived by adult school teachers and administrators for the aspect of the teaching method and evaluation. However, there was a statistically significant difference between adult school teachers and administrators in the aspect of teaching materials at the .05 level.

ภาควิชา..... การศึกษานอกโรงเรียน
สาขาวิชา..... การศึกษานอกระบบโรงเรียน
ปีการศึกษา..... 2540

ลายมือชื่อนิติต..... ดิเรก อินทรานต์
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... สอน นิติต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... นิติต

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.สุรกุล เจนอบรม ประธานกรรมการ รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล กรรมการ ผู้เชี่ยวชาญเรวัต สุธรรม กรรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยเฉพาะศาสตราจารย์ ดร.รัตนา พุ่มไพศาล อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ดร.สมบัติ สุวรรณพิทักษ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง และช่วยเหลือแก้ไขปัญหา อุปสรรคด้วยความกรุณาตลอดเวลาผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ที่กรุณาตรวจและแก้ไขแบบสอบถามขอขอบพระคุณครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียนผู้ใหญ่กรุงเทพมหานครที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้กรุณาสละเวลาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนได้ข้อมูลครบถ้วน

ขอขอบพระคุณคุณจินตนา แก้วอุดม คุณบุญนาถ น้ำทรง คุณณัฐกนก ครุวีร์ คุณอารีย์ สายสนิท คุณมนทนา เกรียงทวิทรัพย์ คุณวีณา อิศรางกูร ณ อยุธยา เพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในทุกด้านจนงานวิจัยสำเร็จไปด้วยดี

ขอขอบคุณ ร.ต.พยอม เพ็ชรแก้ว ที่ช่วยเหลือด้านการพิมพ์เอกสารในงานวิจัยครั้งนี้ด้วยดีตลอดมา

ศรียา เพ็ชรแก้ว

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	7
	สมมติฐานของการวิจัย.....	11
	ขอบเขตการวิจัย.....	8
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	10
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
	ตอนที่ 1 ความหมาย ความสำคัญ วิธีการเกี่ยวกับ	
	การพัฒนาตนเอง.....	11
	ความหมายของการพัฒนาตนเอง.....	11
	ความสำคัญในการพัฒนาตนเอง.....	13
	วิธีการพัฒนาตนเอง.....	13
	ตอนที่ 2 ทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	16
	ตอนที่ 3 การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนผู้ใหญ่.....	18
	ความสำคัญของการพัฒนาตนเองของ	
	ครูโรงเรียนผู้ใหญ่.....	18

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
	การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนผู้ใหญ่.....	20
	ปัญหาในการพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนผู้ใหญ่.....	24
	การอบรมครูโรงเรียนผู้ใหญ่.....	25
ตอนที่ 4	การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ.....	26
	หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ	
	ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530.....	27
	จุดมุ่งหมายของหลักสูตร.....	27
	หลักเกณฑ์การใช้หลักสูตร.....	28
ตอนที่ 5	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศและต่างประเทศ.....	33
3	วิธีดำเนินการวิจัย	
	วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	38
	กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	38
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	40
	การวิเคราะห์ข้อมูลและการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	40
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	44
ตอนที่ 1	ข้อมูลทั่วไปของครูผู้สอนและผู้บริหาร.....	45
ตอนที่ 2	วิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาตนเองและ	
	การเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตาม	
	การรับรู้ของตนเองครูผู้สอน จำแนกตามตัวแปร.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
ตอนที่ 3	วิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาตนเอง และ การเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหาร จำแนก ตามประเภทกลุ่มตัวอย่าง.....	46
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ.....	81
	สรุปผลการวิจัย.....	83
	อภิปรายผลการวิจัย.....	86
	ข้อเสนอแนะ.....	89
	รายการอ้างอิง.....	91
	ภาคผนวก.....	95
	รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	96
	หนังสือขอความร่วมมือในการแบบสอบถาม.....	97
	รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	98
	แบบสอบถาม.....	100
	ประวัติผู้เขียน.....	116

สารบัญญัตินี้

ตารางที่	หน้า
1 โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษา.....	30
2 จำนวนและค่าธรรมเนียมของครูผู้สอนและผู้บริหารจำแนกตาม เพศ อายุ ประสบการณ์ คุณวุฒิทางการศึกษาและการผ่านการ อบรมตามการรับรู้ของผู้บริหารและครูผู้สอน.....	47
3 เปรียบเทียบการพัฒนาตนเอง ด้านการเรียนการสอน ของครู โรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่เพศต่างกัน.....	51
4 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเองด้าน การจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ตามการรับรู้ ของครูผู้สอนที่มีอายุต่างกัน จำแนกตามด้านการเรียนการสอน.....	52
5 เปรียบเทียบการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน.....	53
6 เปรียบเทียบรายค่าการพัฒนาตนเอง ด้านการสอนตามการรับรู้ ครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน.....	55
7 เปรียบเทียบรายค่าการพัฒนาตนเอง ด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียน ผู้ใหญ่ด้านการวัดผลและประเมินผลของครูผู้สอนที่มีอายุแตกต่างกัน.....	56
8 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเอง ด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ด้านการรับรู้ของครูผู้สอน ที่มีสถานภาพต่างกัน จำแนกตามตามการเรียนการสอน.....	57

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
9	เปรียบเทียบการพัฒนาตนเองด้านการเรียน การสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของ ครูผู้สอนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน.....	58
10	เปรียบเทียบรายคู่การพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่อด้านหลักสูตร ของครูผู้สอนตามการรับรู้ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน.....	60
11	เปรียบเทียบรายคู่การพัฒนาตนเองของครูโรงเรียนผู้ใหญ่อด้านการสอน ตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีสถานภาพแตกต่างกัน.....	61
12	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเอง ด้านการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่อ ด้านการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน จำแนกตามด้านการเรียนการสอน.....	62
13	เปรียบเทียบการพัฒนาตนเองด้านการจัดการเรียนการสอน ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่อ ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน.....	63
14	เปรียบเทียบรายคู่การพัฒนาตนเอง ของครูผู้ใหญ่อรวมทุกด้าน ตามการรับรู้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน.....	65
15	เปรียบเทียบรายคู่การพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่อ ด้านการสอนตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน.....	66
16	เปรียบเทียบรายคู่การพัฒนาตนเอง ของครูโรงเรียนผู้ใหญ่อ ด้านสื่อ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน.....	67
17	เปรียบเทียบรายคู่การพัฒนาตนเอง ด้านการวัดผลและ ประเมินผล ตามการรับรู้ของครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงาน แตกต่างกัน.....	68

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า	
18	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเอง ด้านการเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน.....	69
19	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเองด้าน การสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนและ ผู้บริหารโรงเรียน.....	72
20	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเองด้าน การสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของ ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน.....	75
21	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเองด้าน การวัดผลและประเมินผลของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ ของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน.....	77
22	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการพัฒนาตนเองด้าน การเรียนการสอนของครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน.....	79
23	เปรียบเทียบการพัฒนาตนเอง ด้านการเรียนการสอนของ ครูโรงเรียนผู้ใหญ่ ตามการรับรู้ของครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน.....	80